

31996L0034

L 145/4

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK HIVATALOS LAPJA

1996.6.19.

A TANÁCS 96/34/EK IRÁNYELVE

(1996. június 3.)

az UNICE, a CEEP és az ESZSZ által a szülői szabadságról kötött keretmegállapodásról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződés mellékletét képező, a szociálpolitikáról szóló (14.) jegyzőkönyv mellékletében szereplő, a szociálpolitikáról szóló megállapodásra, és különösen annak 4. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság javaslatára,

- (1) mivel a szociálpolitikáról szóló jegyzőkönyv alapján a tagállamok, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága kivételével (a továbbiakban: tagállamok), követni kívánták az 1989. évi Szociális Chartában meghatározott utat, ezért egy, a szociálpolitikáról szóló megállapodást kötöttek;
- (2) mivel a szociális partnerek a szociálpolitikáról szóló megállapodás 4. cikkének (2) bekezdésével összhangban közösen kérhetik, hogy a közösségi szintű megállapodások a Bizottság javaslata alapján tanácsi határozat útján kerüljenek végrehajtásra;
- (3) mivel a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi chartának a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmódról szóló 16. pontja többek között elrendeli, hogy „olyan intézkedéseket kell kidolgozni, amelyek lehetővé teszik a férfiak és a nők számára a munkahelyi és családi kötelezettségeik összeegyeztetését”;
- (4) mivel a Tanács az általános egyetértés ellenére sem tudott döntést hozni a családi okok miatt szükséges szülői szabadságról szóló, 1984. november 15-én módosított ⁽¹⁾ irányelvre ⁽²⁾ vonatkozó javaslat vonatkozásában;
- (5) mivel a Bizottság a szociálpolitikáról szóló megállapodás 3. cikke (2) bekezdésének megfelelően egyeztetett a szociális partnerekkel a hivatás és a családi élet összeegyeztetésére vonatkozó közösségi fellépés lehetséges irányáról;
- (6) mivel a Bizottság a tárgyalást követően közösségi szintű intézkedést tartott célszerűnek, és ezért az említett megállapodás 3. cikkének (3) bekezdésével összhangban a javaslat tartalmát illetően újabb tárgyalást folytatott a szociális partnerekkel;
- (7) mivel az általános iparági szervezetek (az UNICE, a CEEP és az ESZSZ) 1995. július 5-i közös levelükben arról

tájékoztatták a Bizottságot, hogy meg kívánják indítani az említett megállapodás 4. cikkében meghatározott eljárást;

- (8) mivel az említett iparági szervezetek 1995. december 14-én keretmegállapodást kötöttek a szülői szabadságról; mivel eljuttatták a Bizottsághoz közös kérésüket, hogy ezt a keretmegállapodást a Bizottság javaslatára tanácsi határozattal hajtsák végre a szociálpolitikáról szóló megállapodás 4. cikkének (2) bekezdésével összhangban;
- (9) mivel a Tanács az Európai Unió szociálpolitikájának kilátásairól szóló, 1994. december 6-i állásfoglalásában: „Hozzájárulás a gazdasági és szociális konvergenciához az Unióban ⁽³⁾” arra kérte a szociális partnereket, hogy használják ki a megállapodáskötési lehetőségeket, mivel ők helyzetükből adódóan közelebb állnak a szociális valósághoz és a szociális problémákhoz; mivel Madridban az Európai Tanács azon tagállambeli tagjai, amely tagállamok aláírták a szociálpolitikáról szóló megállapodást, üdvözölték ennek a keretmegállapodásnak a megkötését;
- (10) mivel az aláíró felek olyan keretmegállapodást kívántak kötni, amely a szülői szabadságra és a munkából *vis maior* miatti távolmaradásra vonatkozó minimumkövetelményeket határoz meg, és a tagállamokban fennálló helyzetre, így az egyes tagállamok családpolitikai helyzetére, különösen a szülői szabadság biztosításának és a szülői szabadsághoz való jog érvényesítésének körülményeire való tekintettel a tagállamokra és/vagy a szociális partnerekre bízta azoknak a feltételeknek a meghatározását, amelyek mellett a szülői szabadság bevezethető;
- (11) mivel a Szerződés 189. cikke értelmében e keretmegállapodás végrehajtásának eszköze az irányelv; mivel az irányelv kötelezi a tagállamokat az elérendő eredmények megvalósítására, ugyanakkor a nemzeti hatóságokra bízta a végrehajtás formájának és módszereinek megválasztását;
- (12) mivel a Szerződés 3b. cikkében meghatározott szubszidiaritás és arányosság elvével összhangban ezen irányelv célkitűzései közösségi szinten hatékonyabban megvalósíthatók, mint a tagállamok által; mivel ez az irányelv a célok eléréséhez szükséges minimumra korlátozódik, és nem lépi túl azt a mértéket, amely a célok eléréséhez feltétlenül szükséges;

⁽¹⁾ HL C 316., 1984.11.27., 7. o.

⁽²⁾ HL C 333., 1983.12.9., 6. o.

⁽³⁾ HL C 368., 1994.12.23., 6. o.

- (13) mivel a Bizottság kidolgozta az ezen irányelvre vonatkozó javaslatát, figyelembe véve az aláíró felek képviseleti jogát, mandátumukat és a keretmegállapodás cikkeinek jogszerűségét, valamint a kis- és középvállalkozásokra vonatkozó rendelkezésekkel való összhangját;
- (14) mivel a Bizottság az 1993. december 14-i, a szociálpolitikáról szóló jegyzőkönyv végrehajtásával kapcsolatos közleményével összhangban a keretmegállapodás szövegének megküldésével tájékoztatta az Európai Parlamentet, amelyhez csatolta az irányelvre vonatkozó javaslatát és a magyarázó feljegyzést;
- (15) mivel a Bizottság tájékoztatta a Gazdasági és Szociális Bizottságot is a keretmegállapodás szövegének megküldésével, amelyhez csatolta az irányelvre vonatkozó javaslatát és a magyarázó feljegyzést;
- (16) mivel a keretegyezmény 4. cikkének (2) pontja megállapítja, hogy e megállapodás végrehajtása semmilyen körülmények között nem nyújthat elégséges alapot a munkavállalók általános védelmi szintjének csökkentésére az ezen megállapodás hatálya alá tartozó területeken. Ez nem érinti a tagállamok és/vagy a szociális partnerek azon jogát, hogy a bekövetkező változások (beleértve az át nem ruházhatóságot) figyelembevételével eltérő törvényi, rendeleti vagy szerződéses rendelkezéseket állapítsanak meg, feltéve hogy az ezen irányelvben megállapított minimumkövetelményeknek eleget tesznek;
- (17) mivel a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi charta elismeri a küzdelem fontosságát a megkülönböztetés minden formája, különösen a nemen, a bőrszínen, a faji származáson, a véleményen és világnézetben alapuló megkülönböztetés ellen;
- (18) mivel az Európai Unióról szóló szerződés F. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „az Unió a közösségi jog általános elveiként tartja tiszteletben az alapvető jogokat, ahogyan azokat az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény biztosítja, továbbá ahogyan azok a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból erednek”;
- (19) mivel a tagállamok átengedhetik a szociális partnereknek, azok közös kérése esetén, ezen irányelv végrehajtását, feltéve hogy a tagállamok megtesznek minden szükséges lépést annak biztosítására, hogy bármikor garantálni tudják az irányelv által elért kívánt eredményeket;

- (20) mivel a keretmegállapodás végrehajtása hozzájárul a szociálpolitikáról szóló megállapodás 1. cikkében megfogalmazott célkitűzések eléréséhez,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

A keretegyezmény végrehajtása

Ezen irányelv célja a mellékletben szereplő, szülői szabadságra vonatkozó keretmegállapodás végrehajtása, amely megállapodást 1995. december 14-én az általános iparági szervezetek (az UNICE, a CEEP és az ESZSZ) kötötték.

2. cikk

Záró rendelkezések

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb 1998. június 3-a előtt megfeleljenek, vagy biztosítják, hogy legkésőbb eddig az időpontig a szociális partnerek a szükséges rendelkezéseket megállapodás útján bevezessék, miközben a tagállamok megteszik az ezen irányelvben előírt eredmények folyamatos biztosításához szükséges lépéseket. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

(2) A tagállamoknak különös nehézség vagy az irányelv kollektív szerződés útján történő végrehajtása esetén további legfeljebb egy év áll a rendelkezésükre.

Az ilyen körülményekről a tagállamok haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

(3) Amikor a tagállamok elfogadják az (1) bekezdésben említett intézkedéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

3. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Luxembourgban, 1996. június 3-án.

a Tanács részéről

az elnök

T. TREU

MELLÉKLET

KERETMEGÁLLAPODÁS A SZÜLŐI SZABADSÁGRÓL

PREAMBULUM

A mellékelt keretmegállapodásban az UNICE, a CEEP és az ESZSZ kötelezettséget vállalt arra, hogy közösen meghatározzák a szülői szabadságra és a munkából *vis maior* miatti távolladásra vonatkozó minimumkövetelményeket, mely a hivatás és a családi élet összeegyeztetésének fontos eszköze, ezáltal támogatva a férfiak és a nők egyenlő lehetőségeinek és a velük való egyenlő bánásmódnak a biztosítását.

Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP felkéri a Bizottságot, hogy terjessze ezt a keretmegállapodást a Tanács elé olyan határozat meghozatala céljából, amely ezeket a minimumkövetelményeket kötelezővé teszi az Európai Közösség tagállamai számára, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága kivételével.

I. ÁLTALÁNOS SZEMPONTOK

1. Tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződés mellékletét képező, a szociálpolitikáról szóló jegyzőkönyv mellékletében szereplő, a szociálpolitikáról szóló megállapodásra, és különösen annak 3. cikke (4) bekezdésére és 4. cikke (2) bekezdésére;
2. mivel a szociálpolitikáról szóló megállapodás 4. cikkének (2) bekezdése arról rendelkezik, hogy a közösségis zintenkötött megállapodásokat az aláíró felek közös kérésére, a Bizottság javaslatára a Tanács által hozott határozattal lehet végrehajtani;
3. mivel a Bizottság kinyilvánította azt a szándékát, hogy közösségi intézkedésekre tegyen javaslatot a hivatás és a családi élet összehangolása érdekében;
4. mivel a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi charta 16. pontja az egyenlő bánásmódról olyan intézkedések kidolgozását írja elő, amelyek a férfiak és a nők számára lehetővé teszik a hivatásbeli és a családi kötelezettségeik összeegyeztetését;
5. mivel a Tanács 1994. december 6-i állásfoglalása elismeri, hogy az egyenlő lehetőségek hatékony politikája a munkaidő jobb megszervezését, nagyobb rugalmasságot és a foglalkoztatásba való könnyebb visszatérést elősegítő integrált átfogó stratégiát feltételez, és kiemeli a szociális partnerek fontos szerepét ezen a téren, valamint azt, hogy a férfiak és a nők egyaránt lehetőséget kapjanak a hivatásból adódó feladataik és a családi kötelezettségeik összehangolására;
6. mivel a hivatás és a családi élet összehangolását célzó intézkedéseknek ösztönözniük kell a munkavégzés és a munkaidő olyan új, rugalmasabb szervezésimódjainak bevezetését, amelyek jobban megfelelnek a társadalomváltozó igényeinek, és amelyek egyaránt figyelembe veszik a vállalkozások és a munkavállalók szükségleteit;
7. mivel a családpolitikát a demográfiai változásoknak, a népesség elöregedése következményeinek, a generációs ellentét megszüntetésének, a női munkavállalás ösztönzésének az összefüggésében kell vizsgálni;
8. mivel a férfiakat arra kell ösztönözni, hogy egyenlő részt vállaljanak a családi kötelezettségekben, például figyelemfelkeltő programok révén bátorítani kell őket a szülői szabadság igénybevételére;
9. mivel ez a megállapodás keretmegállapodás, amely a szülési szabadságtól eltérő szülői szabadság, illetve a *vis maior* következtében a munkából való távolladás minimumkövetelményeit és feltételeit határozza meg, és az egyes tagállamokban fennálló helyzetre tekintettel a tagállamokra, illetve a szociális partnerekre bízva az igénybevétel feltételei és alkalmazása részletes szabályainak a kidolgozását;

10. mivel a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a szülői szabadság minimális időszaka alatt a betegbiztosításon alapuló természetbeni ellátásokra való jogosultság fennmaradjon;
11. mivel a tagállamoknak – amennyiben a nemzeti feltételek mellett és költségvetési helyzetük figyelembevételével lehetséges – meg kell fontolniuk a szülői szabadságminimálisidőszaka alatt a változatlan szociálisbiztonságiellátásokra való jogosultságokfenntartását;
12. mivel ez a megállapodás figyelembe veszi a szociálpolitikakövetelményrendszerénekjavítására, a Közösség gazdaságversenyképességénekfokozására ésaz olyan közigazgatási, pénzügyiés jogi korlátokelkerülésére irányulóigényt, amelyekhátráltathatják a kis- és középvállalkozásokalapításátés fejlődését;
13. mivel a szociális partnerek helyzetüktől fogva alkalmasakarra, hogy olyan megoldásokat találjanak, amelyek megfelelnekmind a munkaadók, mind a munkavállalók igényeinek, és ezért különös szerepet kell kapniuk e megállapodásvégrehajtásaés alkalmazása során,

AZ ALÁÍRÓ FELEK A KÖVETKEZŐKBENJUTOTTAKMÉGÁLLAPODÁSRA:

II. TARTALOM

1. szakasz: Cél és hatály

1. Ez a megállapodás a dolgozó szülők szülői munkavállalói kötelezettségeinek összehangolásátelősegítőminimumkövetelményeket rögzíti.
2. Ez a megállapodás minden olyan férfi és nőimunkavállalórakiterjed, akik az egyes tagállamokbanhatályos jogszabályok, kollektív szerződések vagy gyakorlat által meghatározottmunkaszerződéssel, illetve munkaviszonnyal rendelkeznek.

2. szakasz: Szülői szabadság

1. Ez a megállapodás a 2. cikk 2) pontjára figyelemmelgyermekszületése, illetve örökbefogadása eseténegyénijogot biztosít a férfi és a nőimunkavállalóknakszülői szabadság igénybevételére, hogy legalább három hónap alatt gondozhassákgyermeküket, annak meghatározott életkoráig, delegalább 8 éves koráig. A tagállamok és/vagy a szociálispartnerek határozzák meg a részletesszabályokat.
2. A férfiak és a nők egyenlő lehetőségeinekés a velük való egyenlő bánásmódnakazelőmozdítása érdekében a szerződőfelek úgy határoznak, hogy a 2. cikk 1) pontjában meghatározottszülőiszabadságot, alapvetően, át nem ruházhatómódon kell biztosítani.
3. A tagállamokban a szülői szabadság igénybevételénekfeltételeités az alkalmazás részletes szabályaitjogszabályokbanés/vagy kollektív szerződésben kell meghatározni az egyezmény minimumkövetelményeinekiszteletben tartásával. A tagállamok és/vagy a szociális partnerek különösen:
  - a) meghatározhatják, hogy a szülői szabadságot teljes munkaidő, illetve részmunkaidő figyelembevételével részletekben, illetve munkaidő-jóváírásos rendszerben biztosítsák;
  - b) a szülői szabadságra való jogosultságot munkaviszonyban töltött időhöz és/vagy az adott munkáltatónál munkaviszonyban töltött időhosszához köthetik, mely idő azonban nem haladhatja meg az egy évet;
  - c) a szülői szabadság igénybevételénekfeltételeités részletes szabályait az örökbefogadás különleges körülményeihez igazíthatják;
  - d) meghatározhatják a bejelentési határidőket, amikor a munkavállalónak a munkáltatót tájékoztatni kell, ha élni kíván a szülői szabadsághoz való jogával, megadva a szabadság idejének kezdetét és végét;
  - e) meghatározhatják azokat a körülményeket, amelyek mellett a munkaadó a nemzeti jogszabályoknak, a kollektív szerződéseknek és az alkalmazott gyakorlatnak megfelelő konzultációk követően, elhalaszthatja a szülői szabadság kiadását a vállalkozás működéséhez kapcsolódó, megalapozott indokkal (például ha a munka igényjellegű, ha a bejelentési idő alatt nem lehet helyettesítést találni, ha a munka erő-állományjelentős százaléka ugyanabban az időben igényel szülői szabadságot, ha az adott beosztás stratégiai jelentőségű). E rendelkezés alkalmazásából fakadó bármely problémát a nemzeti jogszabályokkal, a kollektív szerződésekkel és gyakorlattal összhangban kell kezelni;
  - f) az e) pontot kiegészítve, különleges megoldások alkalmazását engedélyezhetik a kisvállalkozások működésének szervezeti követelményeinek kielégítésé céljából.

4. Annak biztosítása érdekében, hogy a munkavállalókérvényesíthesséka szülői szabadsághozvaló jogukat, a tagállamoknakés/vagy a szociálispartnereknek meg kell tenniük az ahhozszükséges intézkedéseket, hogy védelmet biztosítsanak munkavállalók elbocsátásaellen, ha arra a szülőiszabadság nemzeti jogszabályok, kollektív szerződések vagy gyakorlatok alapjánvaló kérelmezése, illetveigénybevételemiatt kerül sor.
5. A szülői szabadság leteltével a munkavállalókjogosultakkorábbi munkahelyükre visszatérni, vagy ha eznem lehetséges, akkor munkaszerződéssükkel vagy munkaviszonyukkal egyező, az előző munkahelyüknek megfelelővagy ahhoz hasonló munkahelyet elfoglalni.
6. A munkavállaló által a szülői szabadságmegkezdéséigmegszerzett vagy a szerzés folyamatábanlévő jogoka szülői szabadság végéigváltozatlanokmaradnak. A szülői szabadság végévelezeka jogok érvényesülnek, beleértve a nemzetijogszabályokból, kollektív szerződésekből, illetve gyakorlatból származó bármely változástis.
7. A tagállamok és/vagy a szociális partnerek határozzák meg a munkaszerződés, illetve a munkaviszony jellegét a szülőiszabadság idejére.
8. Az e megállapodással kapcsolatban felmerülő szociálisbiztonságotérintő valamennyi ügyet a tagállamoknak kell megvizsgálniukés eldönteniük a nemzeti jogszabályoknak megfelelően, figyelembe véve különbözőrendszereken, de különösen az egészségbiztosításon alapuló szociálisbiztonsági fedezetre való jogosultságok folytonosságának fontosságát.

3. szakasz: **Munkából történő távollamaradás is maior következtében**

1. A tagállamok és/vagy a szociális partnerek a nemzetijogszabályoknak, kollektív szerződéseknek és/vagy gyakorlatnak megfelelően minden ahhoz szükséges intézkedést megtesznek, hogy a munkavállalók azonnali jelenlétük követő betegség vagy baleset esetén, sürgőscsaládiokból adódó vis maior alaptávollamaradhasanak munkából.
2. A tagállamok és/vagy a szociális partnerek meghatározhatják a 3. szakasz 1. pontjának alkalmazására vonatkozó igénybevétel feltételeit és részletes szabályokat, éskorlátozhatják a jogosultságot annak meghatározásával, hogy az évente mennyi időre és/vagy hány esetben vehető igénybe.

4. szakasz: **Záró rendelkezések**

1. A tagállamok az e megállapodásban rögzített néma munkavállalókra előnyösebb rendelkezéseket alkalmazhatnak vagy bevezethetnek.
2. E megállapodás rendelkezéseinek végrehajtásánem jelent jogalapot a munkavállalók általános védelmi szintjének csökkentésére az e megállapodás hatálya alá tartozó területeken. Ez nem sérti a tagállamoknak és/vagy a szociális partnereknek azon jogát, hogy a bekövetkező változások (beleértve az át nem ruházhatóság bevezetését) figyelembevételével eltérő törvényi, rendeleti vagy szerződéses rendelkezéseket állapítsanak meg, feltéve, hogy azok az e megállapodásban megállapított minimum követelményeknek eleget tesznek;
3. Ez a megállapodás nem sérti a szociális partnereknek azta jogát, hogy a sajátos körülmények figyelembevételével megfelelő szinten, beleértve az európai szintet is, olyan megállapodásokat kössenek, amelyekben átveszik és/vagy kiegészítik az e megállapodásnak a rendelkezéseit.
4. A tagállamok elfogadják azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy ennek a megállapodásnak a Tanács határozatának elfogadásától számított két éven belül megfelelőnek és biztosítsák azt, hogy ennek az időszaknak a végéig a szociális partnerek⁽¹⁾ megállapodás útján meg-hozhassák a szükséges intézkedéseket. A tagállamoknak különös nehézség vagy az irányelv kollektív szerződés útján történő végrehajtása esetén erre továbbileg feljebb egyévi áll a rendelkezésükre.
5. A megállapodás alkalmazásából fakadó vitákat és panaszokat a nemzeti jogszabályoknak, kollektív szerződéseknek és gyakorlatnak megfelelően kell megelőzni és rendezni.
6. A nemzeti bíróságok és az Európai Bíróság hatáskörének sérelme nélkül, a Bizottság e megállapodás európai szintű értelmezésével kapcsolatos bármilyen ügyet, első fokon, az aláíró feleket utalja, akik arról véleményt nyilvánítanak.
7. A Tanács határozatának meghozatalát követően elteltével az aláíró felek áttekintik a megállapodás alkalmazását, ha a megállapodás bármely aláírója ezt kéri.

(¹) A Megállapodás a szociálpolitikáról 2. cikkének (4) bekezdése értelmében.

Kelt Brüsszelben, 1995. december 14-én.

Fritz VERZETNITSCH,
az ESZSZ elnöke

Antonio Castellano AUYANET,
a CEEP elnöke

François PERIGOT,
az UNICE elnöke

Emilio GABAGLIO,
főtítkar

Roger GOURVŽAES,
főtítkar

Zygmunt TYSZKIEWICZ,
főtítkar

ESZSZ
Bld Emile Jacqmain 155
B-1210 Brüsszel

CEEP
Rue de la Charité 15
B-1040 Brüsszel

UNICE
Rue Joseph II 40
B-1040 Brüsszel
